

wikidones

Itinerari educatiu d'HISTÒRIA

Un projecte de La Bonne, amb el suport de la Regidoria de Dona i Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona.

Analitza EL DRET A L'EDUCACIÓ

1

Durant la història, les dones han afrontat nombroses dificultats per accedir a l'educació. Avui dia, s'estima que arreu del món encara hi ha més de 65 milions de nenes que no van a l'escola, una xifra considerablement superior a la dels nens sense escolaritzar.

BECAUSE I AM A GIRL

L'ONG britànica *Plan* impulsa, des de fa uns anys, una campanya internacional per reivindicar el dret a l'educació de les nenes.

- Totes les nenes i noies que coneixeu van a l'escola?
- Per què us sembla necessària una campanya per defensar el dret de les nenes a l'educació?

Visualitzeu el [vídeo](#) següent i responeu les qüestions posteriors.

[Vídeo de la campanya *Because I am a girl* de l'ONG PLAN](#)

- On viuen les diferents nenes que apareixen al principi del vídeo?
- Quins somnis té la protagonista del vídeo?
- Per què no els pot dur a terme?
- Segons l'ONG *Plan*, quina relació hi ha entre educació, salut i desenvolupament econòmic? I quin efecte tindria sobre les comunitats dels països empobrits l'escolarització de les nenes?

- Segons la vostra experiència, les nenes i noies de Catalunya han d'afrontar algun dels obstacles que s'enumeren en el vídeo o pateixen altres tipus de discriminació? Per parelles, redacteu un text breu exposant les vostres opinions.

VIOLÈNCIA SEXUAL

L'article de la psicòloga social Maria Àngels Viladot «[El dret de les nenes a l'educació i violència masclista a les escoles](#)», publicat al mitjà digital El Periscopi, exposa nombrosos casos de violència sexual a alguns centres educatius de Llatinoamèrica.

- Alguna vegada heu viscut alguna situació violenta?
- Algun cop heu rebut algun tipus de missatge masclista? Quin o quins?
- A partir de la vostra experiència, com definiríeu les paraules *violència* i *masclisme*?

Llegiu l'article i responeu aquestes preguntes:

- En el tercer paràgraf, l'autora diu que en molts països «persevera amb força la creença errònia que l'educació és només un servei i no un dret humà». Com afecta en les polítiques públiques el fet de considerar l'educació com un servei o com un dret?
- En pocs mesos, la fiscalia de Colòmbia va rebre 542 denúncies per maltractaments i abusos sexuals comesos en escoles públiques del país. D'aquests casos, només se'n van resoldre 32. Segons aquestes xifres, com us sembla que els agents socials, polítics i jurídics colombians perceben la violència masclista? Quina importància li donen?
- Al món, el 50% de les víctimes d'assalts sexuals són dones d'entre 15 i 19 anys. Per què us sembla que les dones d'aquesta franja d'edat pateixen amb més intensitat la violència sexual? Quina relació té això amb el fet que, al món, una de les principals causes de mort en aquesta edat són les complicacions derivades de parts i avortaments en males condicions sanitàries?
- A qui es refereix l'autora amb el «nosaltres» i amb «els altres» que esmenta al final de l'article?
- Quina diferència hi ha entre *assetjament sexual* i *abús sexual*?
- Què podem fer si som víctimes o coneixem algú que sigui víctima d'un assetjament sexual?
- Per parelles, dissenyeu un cartell publicitari contra la violència masclista i els assetjaments sexuals. Per fer-ho, penseu:
 - Quin missatge voleu transmetre?
 - A quin públic es dirigirà el missatge publicitari?
 - En conseqüència, quin tipus de llenguatge i d'imatge seran més idonis?
 - Quina tipografia, quins colors i quina composició s'ajusten més al missatge que voleu transmetre?

EDUCATION FIRST

L'any 2014, Malala Yousafzai, una nena paquistanesa, va rebre el Premi Nobel de la Pau. Aquest és el [vídeo](#) de la seva intervenció a les Nacions Unides. Mireu-lo i realitzeu les activitats posteriors.

 [Vídeo del discurs de Malala Yousafzai a les Nacions Unides de la BBC](#)

- Per què va rebre el Premi Nobel de la Pau Malala Yousfzai?
- Quines són les idees clau del discurs de la Malala? Enumereu-les.
- En què consisteix el programa *Education First* de les Nacions Unides? Investigueu-ho per parelles i expliqueu-ho.
- La frase «One child, one teacher, one book and one pen can change the world» es va fer famosa i va donar la volta al món. Per parelles, discutiu-ne el sentit i escriviu un text breu per explicar en quins aspectes l'educació pot transformar la realitat social.

TUITEJA-HO!

Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.

Analitza LLETRES: PLURAL FEMENÍ

2

Avui, arreu del món, hi ha moltes escriptores: dones que publiquen textos de temàtiques diverses mitjançant estils i formats de tot tipus. Tanmateix, habitualment, quan estudiem el passat, és difícil trobar referències a dones literates. Segles enrere, no hi havia escriptores o sí que n'hi havia? Per què no en sentim a parlar?

DONES IL·LUSTRADES

- A classe, quantes vegades heu llegit o estudiat la biografia i l'obra d'escriptores antigues i medievals?

Compendi dels treballs de Cristina de Pizan (1413), The British Library Board

- La imatge superior és una miniatura, és a dir, una il·lustració amb la qual s'il·luminava un manuscrit. Aquesta data del segle XV. Descriu-la temàticament i formalment.
- Us sembla que una escena d'aquest tipus era habitual durant la baixa edat mitjana? Per què?
- Cerqueu informació sobre l'alfabetització de les dones durant l'edat mitjana i l'edat moderna. Per parelles, prepareu una breu presentació oral per explicar quines dones eren alfabetitzades i on van aprendre a llegir i a escriure.

ESCRIURE, COSA D'HOMES?

- Quants escriptors (poetes, narradors, filòsofs) coneixeu anteriors al segle XIX? Per grups, elaboreu un llistat al més extens possible.
- Ara feu el mateix però amb les dones escriptores. Compareu les dues llistes. Quina és més llarga? Per què?
- Investigueu quines dones literates i quines dones impressores hi va haver a Europa durant l'edat mitjana i l'edat moderna. Enumereu les fonts consultades i feu un resum dels continguts principals que trobeu. És fàcil trobar informació sobre aquest tema? Per què? Raoneu la resposta en grup.
- Si no l'heu consultat durant la vostra recerca, llegiu aquest [article](#) sobre la relació entre les dones i la literatura. Per grups, identifiqueu plegats quina o quines són les idees clau de cadascun dels paràgrafs.
- Finalment, redacteu individualment una ressenya breu de l'article.

POESIA TROBADORESCA: AMORS (IM)POSSIBLES

Alguna vegada heu llegit alguna cançó d'amor escrita per un trobador? I algun poema trobadoresc escrit per una dona? Llegiu aquest poema de Beatriu de Dia, coneguda com a Comtessa de Dia, i realitzeu l'activitat posterior.

*Bé voldria mon cavaller
tenir un vespre en els meus braços nu,
que ell es tingués per feliç
sols que li fes de coixí...
Bell amic amable i bo,
quan us tindrè en el meu poder?
i que jagués amb vós un vespre
que us donés un bes amorós.
Sapigueu que tindria un gran desig
que us tingués en lloc del marit.
Tan sols que em concedíssi
de fer tot el que jo voldria.*

- Quin és el missatge de l'autora en aquest poema?
- A qui va dirigir?
- Consulteu l'article de la Viquipèdia sobre les [trobadores](#) i expliqueu la diferència entre l'amor platònic cortès dels trobadors i els poemes amorosos d'algunes *trobairitz* com la Comtessa de Dia.
- Quines cançons d'amor canten, avui dia, els homes i les dones? Penseu que els tipus de missatges són molt semblants en ambdós gèneres o què hi ha algun tret diferencial entre els continguts de les lletres escrites per homes i els de les cançons escrites per dones? Raoneu-ho i debateu-ho per grups.

- Ara us toca agafar la ploma a vosaltres. Us atreviu a escriure o dibuixar una estrofa d'amor? Només heu d'aclucar els ulls i pensar en una de les persones que han passat per la vostra vida i que, per alguna estranya raó, us ha captivat (potser encara us captiva) de manera especial. Escolteu quines emocions es belluguen per dins i traduïu-les en paraules. Si us expresseu millor amb imatges, dibuixeu-les!

TUITEJA-HO!

Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.

Investiga UNA ESCOLA DE TOTHOM

3

Sovint, les dones han rebut una formació desigual respecte a la dels homes, orientada a perpetuar els estereotips i els rols de gènere dominants: continguts educatius sexistes, segregació per gènere a les escoles i projecció acadèmica o professional diferenciada.

10 EDUCADORES PIONERES

Per parelles o grups, escolliu una d'aquestes dones. Cerqueu-ne informació a la [Viquipèdia](#) i al [Diccionari Biogràfic de Dones](#) i elaboreu una breu presentació que reculli els principals esdeveniments biogràfics i quin paper van tenir en l'àmbit de l'educació.

Grup 1: Elisabet Cifre

Grup 2: Estefania de Carròs i de Mur

Grup 3: Louise Labé

Grup 4: Clotilde Celrà

Grup 5: Francesca Bonnemaïson

Grup 6: Maria Elena Maseras Ribera

Grup 7: Emilia Pardo Bazán

Grup 8: Rosa Sensat

Grup 9: Marta Mata

Grup 10: Gretel Ammann Martínez

En acabat, presenteu-vos uns als altres les informacions recopilades, sintetitzeu-les i compartiu-les a la xarxa mitjançant [Slideshare](#), [Prezi](#) o alguna altra eina 2.0.

L'EDUCACIÓ DE LES NENES

L'educació que esteu rebent vosaltres és la mateixa que van rebre les vostres mares i els vostres pares? I la seva, va ser igual que la dels vostres avis i àvies? Enumereu algunes diferències importants entre l'educació d'uns i la dels altres.

Les imatges següents mostren com va evolucionar a Espanya, durant la primera meitat del segle XX, l'educació femenina. Prova d'ordenar-les cronològicament.

Cartell de l'Escola Nova Unificada

Portada de *El libro de las niñas*, de Gregorio Sierra

Portada de *La Mujer y su hogar*, de Matilde Ruiz

La niña hacendosa desde muy pequeña limpia sus ropitas.

Pàgina del llibre *La niña instruída*, de Victoriano F. Ascarza

- Individualment o per parelles, cerqueu informació a la xarxa sobre aquestes imatges i esbrineu-ne la data. L'ordenació cronològica que havíeu previst és correcta? En cas negatiu, quina és la seqüència històrica real?
- Què va passar a Espanya entre 1930 i 1950? Com va afectar en l'educació de les nenes?
- Què va ser l'Escola Nova Unificada? Què propugnava?

- Què és la *coeducació*? Per grups, investigueu-ho i elaboreu un decàleg de com hauria de funcionar una escola per tal de coeducar sense sexisme. Podeu reflexionar sobre aquest i altres aspectes: llenguatge inclusiu, tipus de continguts i materials didàctics, programa d'activitats, educació sexual i afectiva, etc.

A CASA, QUI NETEJA?

Part 1

A casa vostra, qui treballa en una feina remunerada? I qui realitza els treballs domèstics següents?

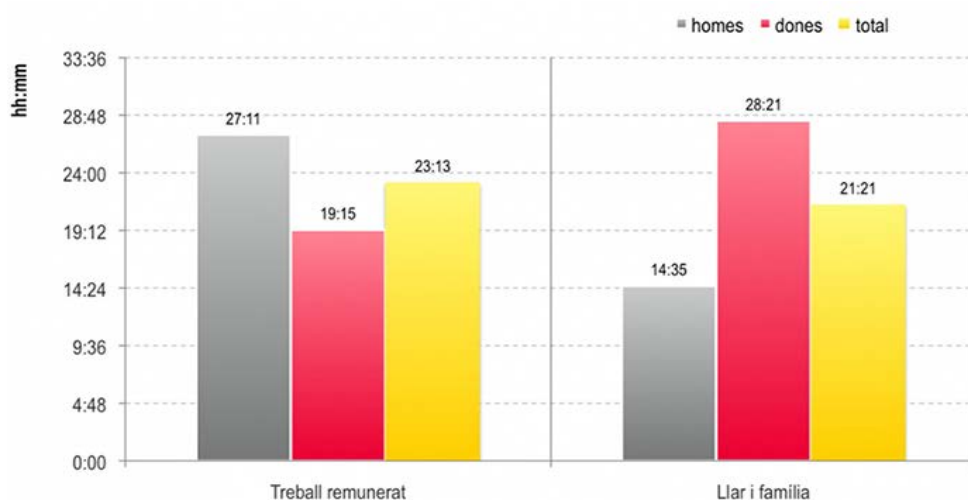
- Preparar l'esmorzar, el dinar i el sopar
- Netejar la casa
- Rentar i estendre la roba
- Comprar els aliments i els productes de primera necessitat
- Tenir cura dels infants o les persones grans de la família

Poseu en comú les respostes amb el conjunt de la classe i valoreu-ne els resultats.

Part 2

Aquest [article](#) descriu breument la història de l'educació de les nenes a Espanya, especialment durant els segles XIX i XX. Llegiu el text i responeu aquestes qüestions:

- Quin era l'objectiu principal de l'educació de les noies durant el segle XIX?
- Quines dificultats tenien les dones europees a principis del segle XX per accedir als estudis superiors?
- Segons el Reial Decret de 16 de febrer de 1825 que regulava les *Escuelas de Primarias Letras de Niñas*, un dels continguts educatius per a les noies eren «las labores propias del sexo». Quines són aquestes labors? Enumereu-les.
- Raoneu en quina percepció de les dones i els homes es recolza la consideració que hi ha unes tasques pròpiament femenines i d'altres pròpiament masculines.
- Fixeu-vos en aquest gràfic de l'any 2011 publicat per l'[Observatori IQ](#) i digueu: si sumem el treball remunerat i el treball domèstic, qui treballava més hores a Catalunya, els homes o les dones?

Mitjana d'hores setmanals de les activitats domèstiques i del treball remunerat, per sexe. Població de 18 a 65 anys. Catalunya 2011. A partir de les dades de l'Idescat

- Finalment, en petits grups avalueu si vosaltres o el vostre entorn social perpetua la divisió de tasques en funció del gènere. Si és així, quin tipus d'accions podríeu dur a terme per capgirar els rols? Elaboreu un decàleg de bones pràctiques per combatre la discriminació de gènere.

TUITEJA-HO!

Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.

Investiga

BRUIXES: SÀVIES, GUARIDORES I FETILLERES

4

L'*Aquelarre* (1823) és una de les pintures negres més conegudes del pintor Francisco de Goya. L'obra pictòrica mostra una assemblea de bruixes i reflecteix la imatge que la societat tenia d'aquestes dones a l'edat moderna. El fenomen de la bruixeria està recobert de misteri i llegenda. Realment, qui eren les bruixes? A què es dedicaven? Per què van ser perseguides?

L'Aquelarre de Francisco de Goya (1823)

CACERA DE BRUIXES

Entre els segles XV i XVIII, a diverses regions d'Europa moltes dones van patir una persecució i repressió que es coneix com a cacera de bruixes. Desenes de milers de persones van ser interrogades, acusades, jutjades i condemnades injustament. Consulteu el portal de l'exposició [Per bruixa i metzinera](#) del MHCAT i el [vídeo](#) d'aquesta exposició. Després, responeu les qüestions següents:

- Quin era el perfil social majoritari de les dones acusades de bruixeria i executades? Per què?
- Durant quins anys va ser més forta la persecució de bruixes a Catalunya? Quantes dones s'estima que van morir assassinades?
- Què volen dir els adjectius *nigromàntica*, *fetillera*, *guaridora*, *llevadora*, *metzinera*? Quina relació tenen aquests mots amb la bruixes?
- Quines són les causes principals de la cacera de bruixes?

Margarida Rugall va ser una de les múltiples dones acusades de bruixeria. Investigueu aquest personatge històric a la Viquipèdia i al [Diccionari Biogràfic de Dones](#):

- D'on era i on va viure Margarida Rugall?
- Per què fou detinguda, processada i condemnada?

Entre tota la classe, redacteu un article sobre les bruixes per al blog de l'escola. Per fer-ho repartiu-vos per grups els diversos temes relacionats amb la bruixeria. Cadascun dels equips haurà de cercar informació i redactar un apartat de l'article. Finalment, hi haurà un darrer grup que serà l'equip editor. Aquest grup serà l'encarregat de revisar, estructurar i corregir els textos de tots els grups per preparar el text final de la publicació.

HERBES MÀGIQUES I REMIERES

Quan de petits estàveu refredats, la mare, l'àvia, el pare o algun altre familiar us preparaven infusions? I quan us feia mal la panxa? Recordeu quines herbes remeieres us donaven?

El consum de plantes com a remei per conservar la salut és una pràctica molt antiga; però s'ha anat transformant en el decurs dels anys. Per grups, consulteu aquest [interactiu](#) del Museu d'Història de Catalunya sobre herbes, plantes i bruixes en la tradició popular i expliqueu quin ús tenien les plantes següents. Després, contrastau aquests antics usos populars amb els usos actuals. Anoteu les similituds i les diferències.

Grup 1: angèlica, artemisia, belladona, berbena

Grup 2: calèndula, càlam, cànem, carbassina, carlina

Grup 3: cascall, ciclamen, crespinel·l, digital, espermallac

Grup 4: estramoni, eufràsia, falgueres, jusquiam

Grup 5: lli, llorer, llunària, mandràgora

Grup 6: marxívol, orenga, palma, pericó foradat, pomera

Grup 7: *psilocibe semilanceata*, reig bord, romaní, roser caní

Grup 8: ruda, salze, vesc, vila de bruixa

Poseu en comú les informacions recopilades per cada grup i, conjuntament, elaboreu un senzill receptari de remeis casolans per alguns problemes de salut lleus com ara els refredats, les indigestions, els mals de cap, etc.

ETS UNA BRUIXA!

L'aversió cap a les bruixes ha perviscut fins a l'actualitat a través del llenguatge mitjançant expressions pejoratives com ara *ser una bruixa*. Aquesta expressió no té la seva correlació masculina. L'enunciat *ser una bruixot* no existeix com a expressió popular ni té la mateixa connotació negativa.

Coneixeu altres paraules o expressions que només tinguin una forta connotació pejorativa en la seva versió femenina? Per parelles, feu-ne un llistat.

Finalment, raoneu: quina visió de la dona i de la feminitat sustenta totes aquestes connotacions negatives? Per què a vegades s'utilitza l'expressió *ets una nena* com un insult i, en canvi, no es fa el mateix amb la frase *ets un nen*? Heu utilitzat o heu patit mai missatges d'aquest tipus? Què podeu fer, com a nois o com a noies, per superar el masclisme implícit en aquests usos lingüístics?

Per equips, mitjançant la fotografia i usant aquells elements que considereu oportuns, produïu una imatge que permeti desmuntar els tòpics associats a expressions com ara *ser una nena* o *ser una bruixa*. Per exemple, simplement heu de pensar en aquelles coses que segons la visió social estereotipada mai faria una nena; o bé en aquells comportaments que converteixen una dona en una bruixa.

TUITEJA-HO!

Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.

Reflexiona

DONES ACTIVES: FEMINISMES I MOVIMENTS SOCIALS

5

Al llarg de la història, les posicions de poder més elevades dels estats o dels partits polítics rarament han estat ocupades per dones. Tanmateix, aquestes sempre han participat activament en els moviments socials i, sovint, han liderat la creació dels llaços comunitaris necessaris per enfortir el teixit social i associatiu. Les vocalies de dones en són un bon exemple.

FEM BARRI

Visita l'exposició virtual [Les dones del moviment veïnal d'ahir i d'avui](#).

[Les dones del moviment veïnal d'ahir i d'avui](#)

- Per parelles, investigueu si a l'exposició hi apareix alguna dona del vostre barri o municipi. Si no, escolliu-ne una de la localitat més propera a la vostra. Llegiu el text i escolteu l'àudio en què es narra la vivència activista de la dona que heu escollit. Quins fets i quines reflexions us semblen més interessants?
- Què són les vocalies de dones? Cerqueu-ne informació a la [Viquipèdia](#) i a altres espais de la xarxa i expliqueu quin paper van tenir durant la darrera etapa del franquisme i la transició democràtica.
- Per grups, investigueu si al vostre barri o la vostra vila hi ha alguna associació de veïnes i veïns. Expliqueu com s'organitza l'entitat i quin tipus d'activitats realitza. Demaneu a alguna dona de l'associació si li podeu fer una entrevista. Graveu-ne l'àudio i compartiu-la a la xarxa. Recordeu que, per fer una bona entrevista, us haureu de documentar bé i pensar unes bones preguntes!

TEMPS DE FEMINISMES

Quines limitacions culturals, socials i laborals van patir les vostres besàvies pel fet de ser dones? I les vostres àvies? I les vostres mares? Per què us sembla que el rol social de les dones va anar canviant durant el segle XX?

Cartell publicitari que anuncia la publicació de la Revista Companya

El segle XX va viure l'eclosió dels feminismes a nombrosos països del món, en successives onades d'agitació cultural i de consciència de gènere. A Espanya i a Catalunya, hi va haver dos grans moments d'efervescència feminista: la dècada dels trenta i la dècada dels setanta.

Per grups, escolliu un d'aquestes temes i investigueu-lo. Podeu consultar la Viquipèdia i altres fonts de consulta. Redacteu un text expositiu breu a partir de la informació recopilada. Recordeu-vos d'anotar i citar quins articles heu utilitzat per a documentar-vos.

Grup 1: Asociación Nacional de Mujeres Españolas

Grup 2: Revista «Companya»

Grup 3: Unió de Dones de Catalunya

Grup 4: Mujeres Libres

Grup 5: Revista «Vindicació Feminista»

Grup 6: Partit Feminista d'Espanya

Grup 7: Jornades Feministes de Catalunya

Grup 8: Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona

Després, uniu totes les informacions que heu recopilat i elaboreu una línia del temps virtual que mostri la cronologia dels moviments feministes a Espanya durant el segle XX. Utilitzeu el recurs 2.0 [Dipity](#). Si teniu dubtes sobre com utilitzar aquesta eina digital trobareu diversos vídeos tutorials al YouTube.

SER DONES AVUI

L'any 2013, al Museu Marítim es va exhibir l'exposició [Ser dona avui](#). Reproduïu aquest vídeo i, després, documenteu-vos i debateu conjuntament les qüestions següents. Podeu escollir una persona del grup que faci de moderadora i guïï el debat.

Quins canvis biològics viuen les dones al llarg de la seva vida? I els homes?

Tenim suficient informació científica i mèdica sobre aquests temes?

Podem parlar amb naturalitat de processos fisiològics com ara la menstruació, l'ejaculació o de les relacions sexuals? Per què?

- Quines pressions socials afronten les dones pel fet de ser dones? I els homes pel fet de ser homes?
- Les dones i els homes tenen les mateixes oportunitats professionals i salarials?
- La maternitat i la paternitat condicionen igual a homes i a dones? Per què?
- Quins són els principals reptes del feminisme avui?

TUITEJA-HO!

Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.

Reflexiona SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

6

La salut de les dones està vinculada a diversos processos fisiològics relacionats amb la sexualitat i la reproducció: la menstruació, les relacions afectives i sexuals, l'embaràs, el part, la lactància, la menopausa... També ho està a comportaments per controlar i gestionar aquests processos: la contracepció, l'avortament, etc.

LA PRIMERA LLUNA

- Què és el primer que us ve al cap quan sentiu les paraules *menstruació* i *regla*? Anoteu tots els mots que us vinguin al cap per ordre d'aparició. Poseu-ho en comú entre totes les noies i entre tots els nois. Quines coincidències i quines diferències hi ha entre la llista dels nois i la de les noies?
- Què és la menstruació? Quin procés fisiològic ocasiona les menstruacions?
- Què volen dir aquests mots: *menarquia*, *dismenorrea*, *menorràgia*, *amenorrea*?

Mireu el film [Monthlies](#) i responeu les qüestions següents:

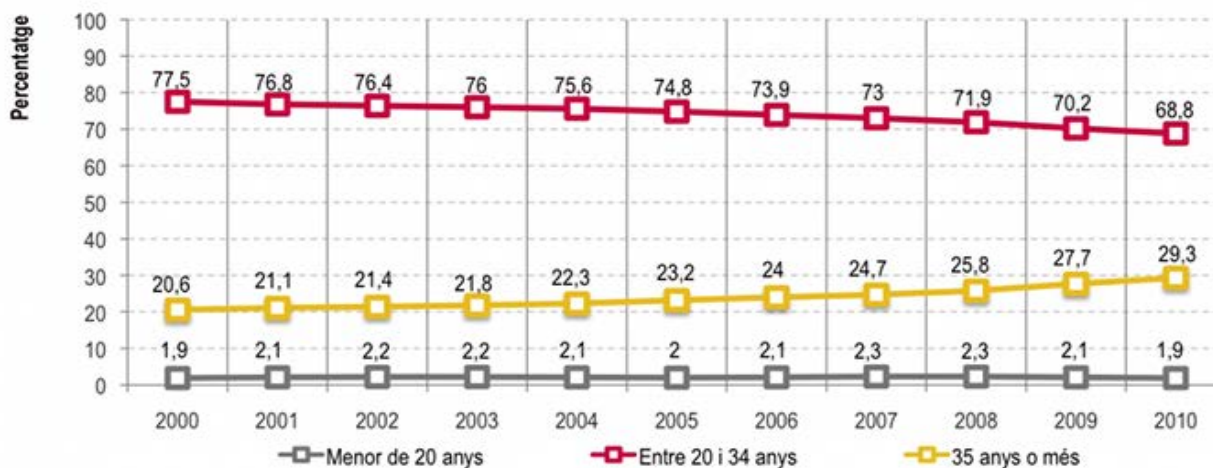
 [Vídeo: Monthlies Spanish dubbing](#)

- Què heu après que no sabíeu abans sobre la menstruació?
- Com viuen les noies del vídeo l'arribada de la primera menstruació?
- A tot arreu del món es percep de la mateixa manera la menstruació? Sempre s'ha percebut igual al llarg de la història?
- Ha canviat la vostra percepció de la menstruació després de mirar el vídeo? En quin sentit?

SER MARES

Quants anys tenien les vostres mares i els vostres pares quan vosaltres vaueu néixer? A quina edat van ser pares els vostres avis? I els vostres besavis?

Avui dia, a quina edat són mares les catalanes? Analitzeu aquest gràfic de l'Observatori iQ i digueu si l'edat mitjana de maternitat ha pujat o ha baixat durant la darrera dècada

Maternitat per grups d'edat. Catalunya 2000-2012. Elaboració pròpia a partir de l'Informe d'indicadors de salut materno-infantil, 2010, 2011 i 2012. Departament de Salut, Generalitat de Catalunya

Avalueu els avantatges i els desavantatges de ser mare o pare abans dels 25 anys. Ara reflexioneu sobre els aspectes positius i negatius de ser mare o pare després dels 35 anys. Poseu en comú el resultat de l'activitat.

Quins factors socials, culturals i econòmics condicionen avui dia l'edat de maternitat a Catalunya?

Quines us sembla que són les causes i les conseqüències de l'evolució de l'edat en què les dones són mares a Catalunya? Redacteu un text breu exposant els vostres arguments.

L'AVORTAMENT AL MÓN

Sabeu què és l'avortament? En coneixeu algun cas? Quines causes i quin context van conduir-hi?

Al món, cada any hi ha milers de dones que avorten. Tot i això, l'estatus legal de l'avortament no és homogeni a tots els estats. Visualitzeu aquest [vídeo](#) i responeu les qüestions següents:

- Segons aquest vídeo, quines són les principals raons per les quals les dones avorten?
- Quina relació hi ha entre el marc legal de l'avortament i el número d'avortaments d'un país?
- Com es poden evitar els embarassos no desitjats?
- Què és un servei de planificació familiar?
- Quina legislació sobre l'avortament impera avui a l'estat espanyol?

- En què va consistir la reforma eugènica de l'avortament del 1937? Quina era la legislació prèvia? I quina va ser la legislació posterior?
- Quins arguments hi ha a favor i en contra de l'avortament? Vosaltres què en penseu? Documenteu-vos i feu un petit debat a l'aula. Anoteu les vostres conclusions.

TUITEJA-HO!

Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.

Comunica SENSIBILITZAR L'ENTORN

7

Heu tingut alguna parella que us hagi cridat, insultat o vigilat? Coneixeu alguna parella que tingui una relació basada en aquest tipus de conducta? Penseu que aquesta és la manera de relacionar-se apropiada de dues persones que comparteixen relacions afectives i sexuals?

Una de les principals lluites feministes actuals és l'eradicació de la violència masclista, una de les expressions més cruentes de la qual és l'assassinat, cada any, de milers de dones arreu del món. Suma't a defensar la no-violència i la dignitat de les dones!

APRENDRE PER INSPIRAR-SE

Abans d'actuar, cal informar-se bé. Visiteu la pàgina web de la [Plataforma Unitària contra les Violències de Gènere](#) i esbrineu en què consisteix exactament la violència masclista. Després, fixeu-vos en quines activitats i concursos duu a terme aquesta plataforma per eradicar la violència masclista. Quines accions i quines idees us semblen més útils i atractives? Per què?

QUÈ ÉS VIOLÈNCIA?	QUÈ NO ÉS VIOLÈNCIA?
Que et cridin és violència	Que et tractin amb respecte no és violència
Que t'insultin és violència	Que et recolzin en els teus projectes no és violència
Que et controlin és violència	Que et facin sentir lliure no és violència
Que vigilin el que fas és violència	Que et sentis igual a la teva parella no és violència
Que et diguin amb qui pots parlar és violència	Que puguis decidir quin contacte desitges no és violència
Que t'humiliïn davant d'altri és violència	Que et valorin com a persona no és violència
Que tinguin un contacte físic amb tu que no desitges és violència	Que t'estimin no és violència
Que et sentis obligat/da a realitzar actes que no vols és violència	Que puguis expressar les teves opinions i sentiments no és violència
Que et tractin d'ignorant és violència	Que respectin les teves relacions no és violència
Que et facin creure que no pots és violència	Que acceptin un NO no és violència
No permetis que siguin violents amb tu.	Tu pots escollir com vols que t'estimin.
Plataforma Unitària Contra les Violències de Gènere prouviolencia@yahoo.es	

 Cartells de la campanya de la Plataforma Unitària Contra les Violències de Gènere

INSPIRAR-SE PER ACTUAR

Ara que ja coneixeu quines campanyes duen a terme les entitats en defensa de la dignitat i la vida de les dones, us proposem que penseu una acció per ajudar a prevenir la violència masclista a la vostra escola o institut.

Per tenir èxit, haureu de fer una bona planificació. Responeu les qüestions següents per definir un primer esquema del pla d'acció.

- Quin és l'objectiu de la vostra acció?
- A quin públic a va dirigit?
- Quin missatge vol transmetre?
- On i quan es durà a terme l'acció?
- Quines tasques i quins passos cal dur a terme abans, durant i després de l'acció?
- Com us organitzaríeu i repartiríeu les tasques per dur a terme l'acció?
- Com avaluareu els resultats de l'acció?

Ara només us queda dur-la a terme. Per garantir un procés de treball eficient i exitós, recordeu que és important que organitzeu la feina, feu comissions de treball i planifiquen bé les tasques i les responsabilitats de cadascú. Molta sort!

TUITEJA-HO!

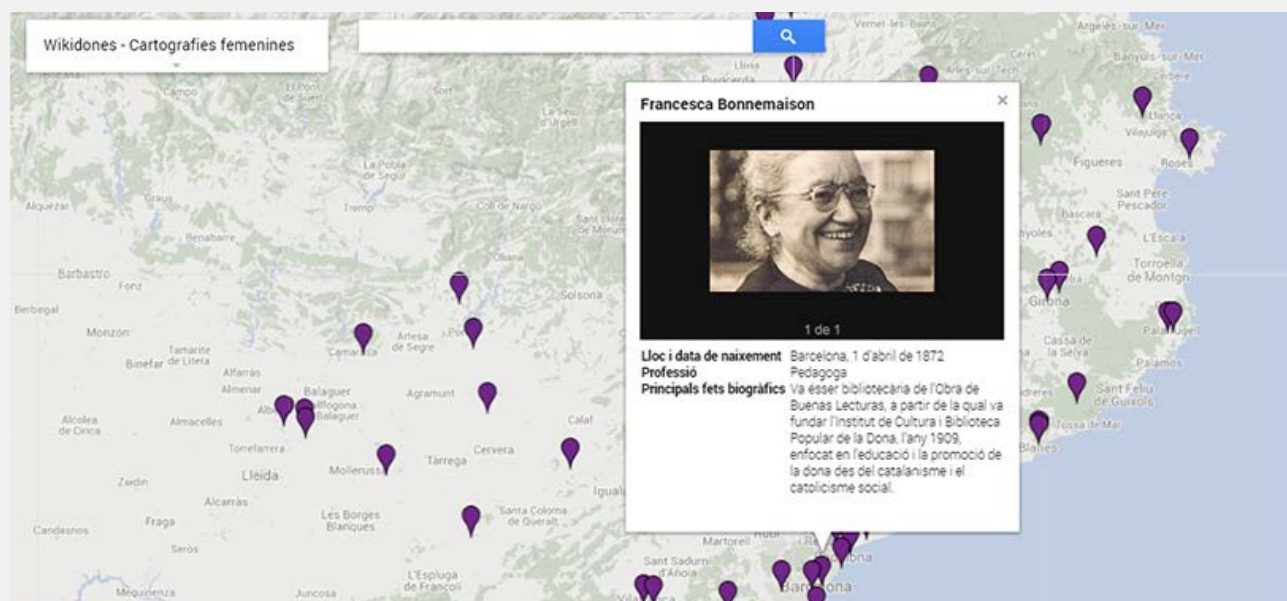
Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.

Col·labora CARTOGRAFIES FEMENINES

8

Més enllà dels grans noms que omplen les enciclopèdies, els carrers que ens envolten estan plens d'històries sobre dones que han generat coneixement i cultura, i que han contribuït a millorar l'entorn. En aquesta activitat us proposem que participeu en la construcció de Cartografies femenines, un mapa col·laboratiu 2.0 que recull els noms de dones que han tingut un paper rellevant en el nostre entorn més proper.

Cartografies femenines

MEMÒRIA COL·LECTIVA

1. Consulteu la pàgina del projecte *Cartografies femenines* per descobrir-ne el funcionament.
2. Quines són les dones del vostre barri, poble o ciutat que mereixen un espai a la història col·lectiva i que haurien d'aparèixer al mapa de *Cartografies femenines*? Investigueu qui són aquestes dones, quina n'és la biografia i la trajectòria professional i quines aportacions van fer en el seu camp. Per fer-ho, podeu dividir-vos en grups i repartir-vos els àmbits d'investigació per tal d'acotar la vostra feina a un sector concret: ciència, cultura, educació, art, història, política, etc.

Recordeu d'utilitzar totes les fonts possibles:

- Internet, biblioteques i arxius locals.
- Persones de l'entorn.
- Historiadors i historiadores, periodistes, etc.
- Entitats culturals de l'entorn.
- Altres entitats relacionades amb l'àmbit d'investigació que heu escollit.

REDACCIÓ DE L'ENTRADA

Després de la investigació, seleccioneu aquelles dones de les quals vulgueu fer una entrada i redacteu-la: citeu les dades biogràfiques essencials i, sobretot, les seves aportacions a l'entorn o a una disciplina concreta. Per últim, podeu afegir-hi una imatge.

UN PUNT AL MAPA

Trieu un punt que sigui representatiu en la història de cada una de les vostres protagonistes per posar-hi l'entrada: la casa on van néixer, l'escola on van estudiar, el lloc on van treballar, etc. i afegiu un marcador. Un cop l'hagueu fet, afegiu la informació que se us demana: lloc i data de naixement, professió i fites significatives de la seva vida personal i professional.

Ara només us quedarà publicar-lo. Recordeu que en aquest [enllaç](#) trobareu un vídeo tutorial per fer servir l'eina.

TUITEJA-HO!

Compartiu les vostres reflexions i els resultats d'aquesta activitat a Twitter amb el *hashtag* #wikidones per ajudar a la difusió del projecte i per intercanviar coneixement i punts de vista amb altres persones que hi participin.